

МАПАС

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLICA E MAQEDONISE SE VERIUT
АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО
ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA PER MBIKËQYRJE TË FINANCIMIT
KAPITAL TË SIGURIMIT PENSIONAL

Бр.-Nr. 01-580/5
29.06 20 20 год.-viti
СКОПЈЕ - ШКУР

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
ВО 2019 ГОДИНА

Скопје, јуни 2020 година

СОДРЖИНА

Вовед.....	3
1 Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување.....	5
1.1 Организациска шема на Агенцијата	5
1.2 Работењето на Советот на експерти на Агенцијата.....	6
1.3 Финансирање на Агенцијата	8
2 Реализирани активности во извештајниот период.....	10
2.1 Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови.....	10
2.1.1 Вонтеренска супервизија	10
2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва и пензиските фондови	12
2.1.3 Комитет за оценка на ризици	13
3 Регулаторна функција и постапки	15
3.1 Подзаконски акти.....	15
3.2 Одобренија и согласности.....	16
3.3 Комисија за одлучување по прекршок.....	17
3.4 Судски постапки	18
4 Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози.....	19
4.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд	19
4.2 Постапувања по барања.....	19
4.3 Постапувања по претставки и предлози	20
5 Активности поврзани со агенти на пензиските друштва.....	21
6 Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови	22
7 Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување.....	26
8 Градење и јакнење на капацитите на Агенцијата	28
8.1 Учество на семинари и конференции во земјата и во странство.....	28
8.2 Специјализирани обуки во земјата и во странство	28
8.3 Развој на деловните процеси на Агенцијата	29
8.4 Информатички капацитет на Агенцијата	29
9 Соработка со институции и организации од земјата и од странство	30
9.1 Соработка со институции од земјата	30
9.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации.....	31
10 Систем за управување со квалитет и систем за управување со информациска сигурност.....	32

ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: „Агенцијата“) е основана врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013, 44/2014, 192/2015, 30/2016 и 21/2018) и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 180/2019) (во натамошниот текст: Законот). Согласно член 46 од Законот, Агенцијата има својство на правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон и со статут. Скратен назив на Агенцијата, утврден со статут, е МАПАС. Нејзин орган е Советот на експерти, а за својата работа одговара пред Собранието на Република Северна Македонија. Целта на нејзиното основање е заштита на интересите на членовите на пензиските фондови и поттикнување на развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. Надлежностите на Агенцијата се пропишани во член 47 од Законот и меѓу другите надлежности, Агенцијата ги врши следните работи:

- издава, повлекува и одзема дозволи за основање на пензиски друштва и одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови;
- врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на пензиските фондови со кои тие управуваат, како и на чуварите на средствата на пензиските фондови и на странските менаџери на средства;
- го промовира, го организира и го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Северна Македонија, во соработка со Министерството за труд и социјална политика и да ја развива свеста на јавноста за целите и за принципите на пензиските друштва и на пензиските фондови и
- донесува акти согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, како и стручни упатства, прирачници и слично, во врска со капитално финансираното пензиско осигурување и иницира донесување прописи и други акти во врска со пензиските друштва и со пензиските фондови со кои тие управуваат.

Во 2019 година, Агенцијата се грижеше за правата и интересите на 507.556 членови на приватните задолжителни пензиски фондови и за 25.181 членови на приватните доброволни пензиски фондови со вкупна вредност на средствата во сите фондови од над 1,26 милијарди евра.

Агенцијата продолжи да ја усовршува својата функција преку интензивирањето на теренската и на вонтеренската контрола на пензиските друштва и на пензиските фондови.

Вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови се вршеше континуирано, врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и од останатите институции вклучени во системот, како што

се: Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија и чуварите на имот на пензиските фондови.

Во вториот и третиот квартал на 2019 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на двете пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), согласно „Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва“ за 2019 година. Контролата беше спроведена врз основа на оценка на ризици, непосредно, во просториите на двете друштва и продолжи, посредно во Агенцијата.

Агенцијата иницираше предлози за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување до Министерството за труд и социјална политика и активно даваше придонес на предлозите, дадени од Министерството, за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување. Исто така, Агенцијата изготви и донесе повеќе подзаконски акти за доуредување на законската материја. Во 2019 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) и технички упатства кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата.

Како и во изминатите години и во 2019 година Агенцијата продолжи со едукативната кампања, со цел финансиска едукација и развивање на свеста кај младите за значењето на пензиското штедење.

Агенцијата, како членка на Меѓународната организација на пензиски супервизори (ИОПС), активно учествуваше во нејзината работа определувајќи се за следење на принципите во вршењето на својата регулаторна и супервизорска функција, изградени врз основа на најдобрите светски практики.

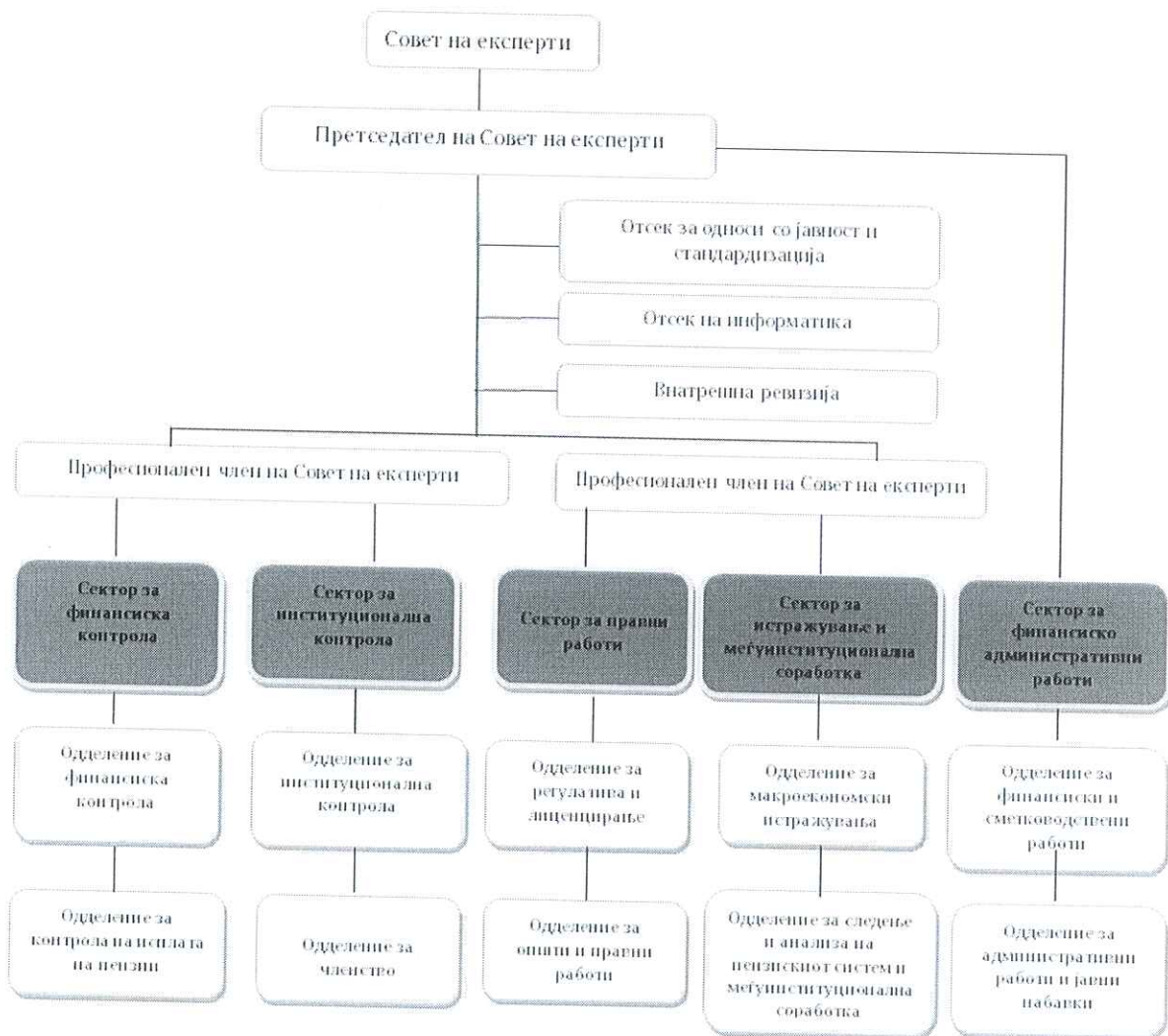
Агенцијата редовно ги следи измените и дополнувањата на правото на Европската Унија (acquis of EU) и во 2019 активно учествуваше во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија, Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија и Програмата за економски реформи на Република Северна Македонија од аспект на капитално финансирано пензиско осигурување.

1 Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

1.1 Организациска шема на Агенцијата

Заклучно со 31.12.2019 година, Агенцијата имаше вкупно 27 вработени, од кои тројца членови на Советот на експерти именувани од Собранието на Република Северна Македонија и 24 административни службеници. Од вкупниот број на административни службеници 21 се со високо стручно образование, а 3 се со средно стручно образование. Од високостручните административни службеници еден е доктор на науки и седум се магистри, еден е актуар, еден е внатрешен ревизор во јавен сектор, тројца се инвестициски советници и четворица имаат положено правосуден испит.

Организациска шема на Агенцијата

1.2 Работењето на Советот на експерти на Агенцијата

Собранието на Република Северна Македонија на седницата одржана на 26.06.2018 година донесе одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата во следниот состав: Максуд Али – претседател, Ментор Јакупи и Дарко Саздов – професионално ангажирани членови на Советот на експерти на Агенцијата и Борче Божиноски и Марина Макенаџиева – надворешни членови на Советот на експерти на Агенцијата. Овој состав на Советот на експерти на Агенцијата беше и во 2019 година.

Во текот на 2019 година Советот на експерти на Агенцијата, согласно своите права и обврски содржани во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Статутот на Агенцијата и Деловникот за работа на Советот на експерти, редовно одржуваше седници на кои дискутираше и одлучуваше за прашања од својата надлежност. Советот на експерти во 2019 година одржа вкупно 17 седници на кои:

а) Усвои:

- Годишен извештај за работењето на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2018 година;
- Извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во 2018 година.

б) Разгледа:

- Квартални извештаи за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.10.2018 година до 30.09.2019 година;
- Полугодишни извештаи за реализација на финансискиот план на Агенцијата во 2018 година за период од 01.07.2018 до 31.12.2018 година и во 2019 година за период од 01.01.2019 до 30.06.2019 година;
- Финансиски извештаи за 2018 година со Извештај на независниот ревизор;
- Годишни извештаи за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност за 2018 година и за 2019 година;
- Извештај со ранг листа на годишни оценки на административните службеници во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Извештај за реализација на годишниот план за вработување за 2018 година;
- Извештај за видео надзор за 2017- 2019 година;
- Конечен извештај за извршена ревизија на активностите и воспоставените контролни механизми за следење и обезбедување на усогласеност на пензиските фондови и чуварите на имот со регулатива и интерни акти;
- Конечен извештај за извршена ревизија на активностите за подигнување на свеста на јавноста за капитално финансираното пензиско осигурување и објавени информации во медиумите и на интернет страницата на

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

- Конечен извештај за извршена ревизија на активностите поврзани со комуникација и давање квалитетна услуга кон сите поднесени барања, претставки, предлози и поплаки од страна на членовите на пензиските фондови, другите осигуреници во пензискиот систем и секој заинтересиран граѓанин;
- Полугодишни извештаи за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за периодот јануари - јуни 2019 година и за периодот јули – декември 2019 година;
- Известување за активностите на Комитетот за оценка на ризици во 2018 година заклучно со јануари 2019 година; и
- Извештај од спроведената функционална анализа во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2019 година.

в) Донесе:

- Годишен план за јавни набавки во 2019 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување донесен врз основа на Предлог-финансиски план за 2019 година. Во текот на 2019 година два пати се извршени измени на Годишниот план за јавни набавки во 2019 година, на седниците одржани на 14.05.2019 година и на 20.06.2019 година;
- Финансиски план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2020 година;
- Финансиски извештаи за 2018 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување ;
- Годишен план на за теренска контрола за 2019 година и за 2020 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Годишен план за вработување за 2019 година и за 2020 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Корегиран Годишен план за вработување за 2020 година по добиено Укажување од страна на Министерството за информатичко општество и администрација
- Годишна програма за работа на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2020 година;
- План за подобрување на капацитетите во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- 10 правилници;
- 18 одлуки и
- 14 решенија.

г) Одлучи:

- Да склучи Анекс кон Колективниот договор на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;

д) Даде согласност/одобрение на:

- Стратешкиот план за извршување на внатрешна ревизија за период од 2020 година до 2022 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Годишниот план за извршување на внатрешна ревизија за 2020 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- 25 барања од пензиските друштва кои се однесуваат на одобрување на измена на Статут на пензиски фонд, одобрение за избор на лица со посебни овластувања и одговорности во пензиско друштво и др.

ѓ) Изврши:

Оценување на вработените во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2019 година согласно Законот за административни службеници и Колективниот договор на Агенцијата.

1.3 Финансирање на Агенцијата

Работењето на Агенцијата, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, се финансира од надоместоците кои Агенцијата ги наплатува од пензиските друштва.

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е пропишано дека висината на наведените надоместоци ја утврдува Советот на експерти на Агенцијата, за кои што согласност дава Собранието на Република Северна Македонија и тие се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Во текот на 2019 година Агенцијата пресметуваше надоместокот од уплатените придонеси во сите пензиски фондови со кои управуваат друштвата врз основа на стапката утврдена во одлуката донесена од Агенцијата и одобрена од Собранието на Република Северна Македонија. За висината на надоместокот за 2019 година беа изготвени анализи на расходната и на приходната страна од финансирањето на Агенцијата. За расходната страна беа користени предвидените расходи на Агенцијата согласно Финансискиот план на Агенцијата за 2019 година и Програмата за работа за 2019 година, додека за приходната страна беа изготвени анализи врз основа на проекциите на приливите на придонеси во задолжителните и доброволните пензиски фондови (кои се основа за пресметка на надоместокот).

За очекуваниот прилив на придонеси беа користени проценки за прилив на придонеси во задолжителните и во доброволните пензиски фондови во 2019 година. За приливот на придонесите во вториот столб беа користени буџетските проекции за транзициони трошоци на Фондот на ПИОСМ додека за приливот на придонеси во третиот столб беа користени реалните податоци од приливите во 2018 година и проценки за 2019 година.

Преку пресметка на соодносот помеѓу планираните расходи за 2019 година и проектираните придонеси и земајќи ги предвид заштедите од претходните години, добиена е висината на надоместокот од придонеси од 0,8%.

2 Реализирани активности во извештајниот период

2.1 Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови

2.1.1 Вонтеренска супервизија

Во 2019 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот, како што се Фондот на ПИОСМ и чуварите на имот на пензиските фондови.

Предмет на контрола на работењето на пензиските друштва беа следните области:

- процесите на маркетинг на пензиските друштва – проверка на објавени маркетинг-материјали, проверка на интернет-страниците на пензиските друштва, проверка на задолжителните објави, како и на активности на пензиските друштва поврзани со работи од маркетингот. Агенцијата изврши проверки и постапуваше во вкупно 378 предмети кои се однесуваат на работи од областа на маркетингот на пензиските друштва. Притоа, Агенцијата издаде мерка: Укажување за несоодветна објава во маркетинг материјал;
- зачленувањето во пензиските фондови – начинот на склучување на договори за членство, постапувањето по поднесоци за раскинување на договорите за членство во задолжителен пензиски фонд и контрола на работењето на агентите на друштвата;
- вкупно 23 агенти, преку телефонски разговори и средби со членовите со кои агентите ги склучиле договорите;
- сметководството и финансиските извештаи на пензиските друштва, минималниот износ на ликвидни средства, сопствени средства и главнина, коишто треба да ги одржуваат пензиските друштва, финансиските показатели и трендови. При контролите беше утврдено дека пензиските друштва континуирано ги исполнуваат условите за ликвидни средства, за сопствени средства и за главнина. Агенцијата издаде мерка: Укажување за недоставено известување до Агенцијата за објава на неревидирани финансиски ивештаи.

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, пензиските друштва се должни да формираат единица за внатрешна ревизија. Единиците за внатрешна ревизија изготвуваат извештаи за извршените контроли и се должни истите да ги доставуваат до Агенцијата, при што, Агенцијата го следи работењето на друштвата преку доставените извештаи и ги лоцира можните ризици во работењето на друштвата. Во 2019 година, Агенцијата беше известена за спроведени 17 редовни внатрешни ревизии и една вонредна внатрешна ревизија во друштвата и издаде мерка: Укажување за работното време на внатрешниот ревизор.

Согласно Правилникот за начинот на спречување на злоупотреба на информациите, како дел од редовните вонтеренски контроли, Агенцијата вршеше контрола на податоците доставени од друштвата и од чуварите на имот за трансакциите со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица и на трансакциите на пензиските друштва. Друштвата и чуварите на имот доставуваат до Агенцијата податоци за склучени трансакции на секои 180 дена. При проверка на податоците за склучените трансакции со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица, Агенцијата констатира дека нема сомнителни трансакции.

Агенцијата ги проверуваше и трансакциите со хартии од вредност на вработените лица во Агенцијата со пристап до доверливи информации и притоа констатира дека нема сомнителни трансакции со хартии од вредност од страна на вработените во Агенцијата, односно нема реализирани трансакции со хартии од вредност.

Предмет на контрола на работењето на пензиските фондови од страна на Агенцијата беа следните области:

- распределбата на придонесите на индивидуалните сметки на членовите во задолжителните пензиски фондови;
- надоместоците што ги наплатуваат пензиските друштва од придонеси и управување со средства;
- инвестициските активности за: квалитативни ограничувања во врска со вложувањата во финансиските инструменти, согласно Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови и Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови;
- склучени трансакции од страна на друштвото од аспект на цена, количина, пазар на кој е склучена трансакцијата, посредник, посредничка провизија за склучените трансакции во текот на годината, за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;
- исполнување на квалитативните критериуми и на законските ограничувања по класи на инструменти, за инструментите кои веќе се во портфолијата на пензиските фондови;
- процената на вредноста на средствата и обврските на задолжителните и на доброволните пензиски фондови за нивната состојба на крајот на претходниот работен ден;
- пресметката на вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и на вредноста на нето-средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за состојбата на крајот на претходниот работен ден. Агенцијата, на одредени датуми на проценка ги контролира вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на задолжителните пензиски фондови, доставени од пензиските друштва и банките чувари на имот. На својата интернет-страница, Агенцијата ја

- објавува вредноста на сметководствената единица и вредноста на нето-средствата за секој задолжителен и доброволен пензиски фонд;
- преносот на средства меѓу задолжителните пензиски фондови, пренос од посебна на индивидуална сметка, премин од еден во друг пензиски фонд или во Фондот на ПИОСМ, поради раскинување договор за членство;
 - исплатата од задолжителните пензиски фондови кон Фондот на ПИОСМ врз основа на инвалидска или семејна пензија и контрола на исплатите врз основа на наследство;
 - исплатата кон членовите и пензионираниите членови на задолжителните и доброволните пензиски фондови согласно Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување;
 - сметководството и на финансиските извештаи на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку контрола на квартална основа;
 - извештаите за инвестициска стратегија и тактика на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку контрола при секое доставување;
 - доставените извештаи од чуварите на имот на задолжителните и доброволните пензиски фондови како што се: извештаи за сметки, извештаи за склучени и порамнети трансакции, портфолијата на задолжителните и доброволните пензиски фондови, извештаи за инвестициони усогласувања, како и извештаи за пренос помеѓу фондовите и исплати од пензиските фондови;
 - доставените извештаи од управувач со ризици, актуар и внатрешен и надворешен ревизор во пензиските друштва што ги покриваат областите на пензиските фондови.

При секојдневните контроли на работењето на пензиските друштва и чуварите на имот беа забележани определени грешки и неправилности при известувањето, на кои Агенцијата, преку проактивната контрола, им укажуваше на друштвата и чуварите на имот со цел подобрување на деловните процеси, по кои веднаш се постапуваше од страна на пензиските друштва и чуварите на имот.

2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва и пензиските фондови

Согласно Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва за 2019 година, во вториот и третиот квартал на 2019 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и Сава пензиско друштво АД Скопје и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), врз основа на оценка на ризици. Во април 2019 година, по издадена дозвола од страна на МАПАС, започна со работа трето пензиско друштво во РСМ, ТРИГЛАВ ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје, но за 2019 не беше планирана теренска контрола поради процесот на воспоставување на работните процеси во друштвото кои беа следени преку вонтеренски контроли.

Теренската контролата на пензиските друштва ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Управување на друштвото;
- Усогласеност со законски прописи;
- Маркетинг активности и контрола на работењето на агентите;
- Евиденција на членство и придонеси;
- ИТ системи;
- Сметководство и финансиски извештаи;
- Инвестициски активности на друштвото со средствата на пензиските фондови;
- Управување со ризици и
- Исплата на средства.

Контролата беше извршена преку увид во дел од документацијата на двете друштва, преку тестирање и преку интервјуирање на претставници од друштвата.

Врз основа на констатациите и забелешките од извршената контрола на двете пензиски друштва, а земајќи ги предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуирано подобрување на работењето на друштвата со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите на пензиските фондови, Агенцијата издаде 6 укажувања и 22 препораки на двете пензиски друштва со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување. Препораките и укажувањата на Агенцијата во смисла на подобрување на работењето на друштвата и нивното управување со средствата на пензиските фондови се однесуваат на:

- Управување на пензиското друштво;
- Унапредување на функциите за Усогласеност со прописи;
- Подобрување на функционирањето на резервна локација за деловно работење при кризна состојба;
- Подобрување на контролните механизми;
- Подобрување на информираноста на членството;
- Следење на инвестициската стратегија преку почитување на ограничувања и локацијата на средствата и следење на реперот;
- Зголемување на вниманието при носењето на одлуки за инвестирање;
- Подобрување на управувањето со ризици и
- Подобрување во делот на исплата на пензии.

Друштвата доставија Акциски план до Агенцијата со кој известија дека ги прифаќаат мерките на Агенцијата и ќе постапат по истите согласно доставениот Акциски план.

2.1.3 Комитет за оценка на ризици

Комитет за оценка на ризици при Агенцијата (КОР) ги врши следните работи:

- Ги разгледува и ги утврдува ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување во документот „Анализа на ризици во капитално финансирано пензиско осигурување“;

- Ги разгледува потпишаните извештаи и записниците од контролата заради увид во процените на ризиците кај поединечните субјекти на контрола и дава насоки за понатамошните процени на ризиците;
- Ги разгледува најновите случувања во капитално финансираното пензиско осигурување или на финансиските пазари, коишто можат да влијаат врз процените на ризиците;
- Утврдува нови ризици на капитално финансираното пензиско осигурување и/или ги предефинира постојните ризици и определува тим за оценка на ризиците;
- Дава предлози за иницирање или ревидирање на стратегии за ублажување на ризиците;
- Ја разгледува ефективноста на стратегиите за ублажување на ризиците и врз основа на тоа, предлага измени на стратегијата и на годишниот план на Агенцијата;
- Идентификува и предлага измени на прописите во насока на ублажување на ризиците;
- Води сметка, вработените во Агенцијата да бидат доволно свесни и да имаат доволно познавања за ризиците и за контролата врз основа на оценка на ризици со цел да можат да ги вршат своите работни задачи и
- Води сметка, сите учесници во контролата, врз основа на оценка на ризици, да бидат доволно свесни за клучните аспекти на контролата со цел да соработуваат и да ѝ даваат поддршка на Агенцијата во насочување на нејзините ресурси.

Во текот на 2019 година, Комитетот за оценка на ризици одржа 4 состаноци на кои беше разгледан Предлог-планот за спроведување на теренските контроли во 2019 година, беа разгледани записниците од спроведените теренски контроли во пензиските друштва, беа разгледувани и анализирани ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. На Комитетот за оценка на ризик во 2019 година редовно се разгледуваа извештаите за финансиско работење на пензиските друштва, детална анализа на членството по одделни категории согласно настанатите измени во законската регулатива, инвестирањето на средствата на пензиските фондови. Се разгледаа и дел од правилниците, за кои се оцени дека е потребно да се разгледаат од аспект на анализа на ризици, како и извештаите од внатрешна ревизија и за управување со ризици кои пензиските друштва ги доставуваат до Агенцијата.

3 Регулаторна функција и постапки

Во 2019 година Агенцијата учествуваше во изработка на измената и дополнувањето на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување поврзани со делот на членството во вториот пензиски столб за осигурениците со бенефициран стаж на осигурување. Исто така, Агенцијата учествуваше во изработка на измената и дополнувањето на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување, поврзани со усогласување со Законот за прекршоците.

3.1 Подзаконски акти

Во 2019 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) и технички упатства кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата и тоа:

а) Правилници:

1. Правилник за начинот на пренос на средствата во Фондот на ПИОМ („Службен весник на Република Македонија“ бр.9/2019);
2. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за проценка на средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр.41/2019 и 250/2019);
3. Правилник за начинот на пренос на средствата во Фондот на ПИОСМ („Службен весник на Република Македонија“ бр.200/2019);
4. Правилник за измена и дополнување на правилникот за индивидуални сметки („Службен весник на Република Македонија“ бр.41/2019);
5. Правилник за измена на Правилникот за начинот и постапката на маркетинг на пензиски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр.9/2019, 41/2019, 235/2019, 244/2019);
6. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за агенти на пензиски друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/2019);
7. Правилник за ненавремено пренесување на придонеси („Службен весник на Република Македонија“ бр.9/2019 и 81/2019);
8. Правилник за измена на Правилникот за начинот и постапката за избор на член на управен одбор и на надзорен одбор на пензиско друштво („Службен весник на Република Македонија“ бр.154/2019);
9. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за техничките и организациските мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци („Службен весник на Република Македонија“ бр.128/2019);

10. Правилник за измена и дополнување на Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд („Службен весник на Република Македонија“ бр. 235/2019).

б) Одлуки:

- Одлука за висината на месечниот надомест што го наплатува Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од пензиските друштва за 2020 година. (Службен весник бр.154/2019);
- Одлука за дополнителни ограничувања на вложувањата на средствата на доброволен пензиски фонд во одделни видови инструменти (Службен весник бр.81/2019);
- Одлука за дополнителни ограничувања на вложувањата на средствата на задолжителен пензиски фонд во одделни видови инструменти (Службен весник бр.154/2019).

в) Упатства:

- Техничко упатство за процесите за ненавремено пренесување на придонеси;
- Упатство за вршење на проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам кај доброволните пензиски фондови;
- Техничко упатство за доставување извештаи од чуварот на имот на пензиските фондови до Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Техничко упатство за доставување на годишна архива и извештаи од базите на податоци кои ги одржуваат пензиските друштва;
- Техничко упатство за агенти на пензиски друштва.

3.2 Одобренија и согласности

Во 2019 година Агенцијата ги спроведе следните постапки за давање одобренија и согласности по барања од пензиските друштва, врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, и ги донесе следните решенија:

1. Решение за согласност на договори за вршење работи на берзански посредник и решение за согласност на анекс на договори склучен помеѓу КБ Прво пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје;
2. Решение за одобрение на Стела Бојаџиев како одговорно за маркетинг и контрола на агенти на КБ Прво друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови АД Скопје
3. Решенија за одобрение на измена и дополнување на статут на КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд Скопје, за одобрение на измена и дополнување на статут на КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд – Скопје и за одобрение на измена и дополнување на статут на КБ Прво

- друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови АД Скопје;
4. Решение за согласност на договори за вршење работи на берзански посредник и решение за согласност на анекс на договори склучен помеѓу Сава пензиско друштво АД Скопје АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје;
 5. Решенија за одобрение на Коста Ивановски, Мира Шекутковска и Петар Талески за член на Управен одбор на Сава пензиско друштво АД Скопје
 6. Решенија за одобрување на измена на статутот на Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд, за одобрение на измена и дополнување на статут на Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус и за одобрение на измена и дополнување на статут на Сава пензиско друштво АД Скопје;
 7. Решение за одобрување на Александар Георгиев за одговорно лице за индивидуални сметки и исплата на пензии, Тања Аврамска за одговорно лице за инвестирање и Зоран Габеданов за одговорно лице за маркетинг на Сава пензиско друштво АД Скопје;
 8. Решение за одобрение на Павел Гојкович за вршител на должност член на Управен одбор на Сава пензиско друштво АД Скопје;
 9. Решение за издавање дозвола за основање на друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови на Заваровалница Триглав ДД Љубљана, Република Словенија;
 10. Решение за полноважност на условното одобрение број 03-01 за управување со задолжителен пензиски фонд Триглав отворен задолжителен пензиски фонд – Скопје;
 11. Решение за полноважност на условното одобрение број 03-02 за управување со доброволен пензиски фонд Триглав отворен доброволен пензиски фонд – Скопје;
 12. Решение за одобрување на Цветанчо Димовски за одговорно лице за индивидуални сметки во Триглав пензиско друштво АД Скопје
 13. Решенија за согласност на договори за посредување при купопродажба на хартии од вредност и за согласност на анекси на договори склучен помеѓу Триглав пензиско друштво АД Скопје АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и Комерцијална Банка АД Скопје;
 14. Решение за одобрување на измена и дополнувањена статут на Триглав пензиско друштво АД Скопје.

3.3 Комисија за одлучување по прекршок

Комисијата за одлучување по прекршок, во текот на 2019 година постапи по единаесет прекршочни постапки, кои беа покренати од овластени лица на Агенцијата, за прекршувања на одредби од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување од страна на агенти на пензиските друштва и

од страна на вработен и членови на Управен одбор и Надзорен одбор на друштво како и од страна на вработени во чувар на имот.

За дел од предметите, во жалбена постапка, се одлучува во Државната Комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка, а за дел од предметите покренат е Управен спор пред Управниот Суд на Република Северна Македонија. За определени предмети пресудено е од страна на Вишиот Управен Суд. Постапките се во тек. За дел од предметите во тек е постапката за извршување на глоба.

3.4 Судски постапки

Агенцијата во текот на 2019 година учествуваше во три постапки покренати со тужби од страна на членови на задолжителен пензиски фонд пред Управниот суд на Република Северна Македонија, против решенијата на Агенцијата за одбивање на барање за поништување на регистрација во Регистарот на членови.

4 Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози

4.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд

Во 2019 година, согласно член 8 став 5) од Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд, Агенцијата испрати вкупно 20.706 писмени известувања до лица кои се времено распределени во задолжителен пензиски фонд.

Согласно договорите за давање на лични податоци, склучени со Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија и пензиските друштва, Агенцијата обезбеди и предаде 48.660 контакт-податоци од трајно распределените членови (податокот за контакт-адреса) на трите пензиски друштва.

4.2 Постапувања по барања

Агенцијата постапуваше по барања од: осигуреници, членови на задолжителен пензиски фонд и пензиски друштва и предлагаше до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата, преземање конкретни активности и мерки. Во најголем дел, водени се управни постапки заради остварување на правата и заштита на интересите на осигурениците и членовите на задолжителните пензиски фондови кои се родени пред 01.01.1967 година. Имено, согласно измена и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување на 01.01.2019 година, им престана членството на сите задолжителни членови (вработени по 01.01.2003 година) кои се родени пред 01.01.1967 година. Доброволните членови кои се родени пред 01.01.1967 година имаа право да изберат да го прекинат или продолжат членството во вториот столб преку давање на Изјава за престанување или продолжување на членството во вториот столб до 30.09.2019 година, по истекот на овој рок, доколку членот не даде изјава, членството во вториот столб му престанува.

Врз основа на наведеното во текот на 2019 година до Агенцијата беа доставени 1091 Изјави за продолжување на членството и 122 Изјави за престанување на членството во задолжителен пензиски фонд. Постапувајќи по наведените изјави Агенцијата донесе 1091 Решение за продолжување на членството со кои на членовите им продолжи членството во задолжителен пензиски фонд и 122 Решенија за престанување на членството со кои на лицата им престана членството во задолжителен пензиски фонд.

На 01.10.2019 година, Агенцијата од Регистарот на членови поништи 4987 членови, поради недоставување на изјава во предвидениот рок.

Во 2019 година, од еден во друг задолжителен пензиски фонд преминале вкупно 1017 члена и тоа, во Триглав пензиско друштво АД Скопје – 782 члена, во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд – 151 члена, додека во Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд – 844 членови.

4.3 Постапувања по претставки и предлози

Измената и дополнувањето на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување ги опфати и лицата кои имаат стаж на осигурување кој се смета за зголемено траење – бенефициран стаж. Согласно оваа измена на овие лица им беше поништено членството во задолжителен пензиски фонд при што 19 лица доставија претставки до Агенцијата, на кои Агенцијата навремено одговори. На барања на членовите кои имаат бенефициран стаж, извршена е измена на членот од Законот со кој им се поништува членството во задолжителен пензиски фонд и им се дава можност за доставување на Изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд на лицата кои имаат навршено стаж на осигурување со зголемено траење што овозможува намалување на старосната граница за остварување право на старосна пензија за најмалку една година. Рокот за доставување на Изјавата беше до 30.11.2019 година, по истек на овој рок доколку членот не даде изјава, неговото членство престанува на 01.12.2019 година. Врз основа на ова, до Агенцијата пристигнаа 436 Изјави за продолжување на членството за што Агенцијата достави известување до лицата дека им е продолжено членството во задолжителен пензиски фонд.

На 01.12.2019 година, Агенцијата од регистарот на членови поништи 1773 членови поради недоставување на Изјава за продолжување на членство.

Во текот на 2019 година, до Агенцијата, пристигнаа 102 известувања за поднесено барање за исплата на наследник на кои Агенцијата одговори во согласност со Законот за постапување по претставки и предлози и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

5 Активности поврзани со агенти на пензиските друштва

Во 2019 година, Агенцијата организираше две редовни испитни сесии (во мај и ноември) и две дополнителни испитни сесии (во август и септември), по барање од пензиските друштва. Испитот се состои од полагање на два дела, прв (теоретски) дел од испитот со кој се проверува теоретското знаење на кандидатот и втор (практичен) дел од испитот со кој се проверува практичната способност на кандидатот. Првиот и вториот дел од испитот се полагаа електронски во просториите на испитниот центар на Правен факултет, според Програмата за полагање на испит за агенти што ја изготвува Агенцијата. Се смета дека кандидатот го положил првиот дел односно вториот дел од испитот ако освоил најмалку 70% од вкупниот број предвидени позитивни бодови за првиот дел односно за вториот дел од испитот. Кандидатот кој не го положил првиот дел од испитот не може да го полага вториот дел. Доколку кандидатот не го положил и вториот дел од испитот, ќе се смета дека не го положил испитот.

Во текот на 2019 година Агенцијата редовно ја ажурираше Програмата за полагање на испит за агенти согласно измените на важечките закони и подзаконски акти.

Во текот на 2019 година се организираше испит за агенти во 4 испитни сесии, при што од вкупно 366 присутни учесници пријавени за полагање на испитот, положиле 149 или 41 % од присутните кандидати.

Во рамките на активностите поврзани со испитот за агенти, согласно закон, Комисијата за верификација на прашања изврши ревизија на првите и вторите делови од испитите за агенти одржани во мај, август, септември и ноември 2019 година, вклучувајќи и проверка дали испитот го полагаа кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на испитот. За извршените ревизии Комисијата за верификација на прашања изготви соодветни извештаи кои ги достави до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата. Исто така, согласно закон, а со цел да се подобри квалитетот на базата на прашања и практични примери, Комисијата за верификација на прашања изврши ревизија и ажурирање, а исто така измени или целосно отстрани и замени со нови најмалку 30% од базата на прашања и практични примери за 2019 година и тоа во мај 2019 година и во октомври 2019 година, за што изготви извештаи.

Агенцијата изврши регистрација на вкупно 145 агенти од кои 51 агент на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, 47 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 47 агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје Исто така, беше извршена годишна обнова на регистрацијата на агентите и тоа за вкупно 388 агенти од кои, 228 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и 160 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје. На вкупно 8 агенти им престанал статусот на агент од кои 6 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 2 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

6 Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови

Агенцијата во рамките на своите надлежности за развивање на свеста на јавност за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови, како и во изминатите години така и во текот на 2019 година, имаше повеќе активности кои вклучуваа едукација на јавноста со цел зголемување на свесноста и информираноста на осигурениците за системот, посветувајќи поголемо внимание кај младата популација. Настапите на медиумите беа на повеќе теми од областа на капитално финансираното пензиско осигурување, а беа објавени и написи во пишаните медиуми.

Во текот на 2019 година, како резултат на направената измена на прописите, Агенцијата продолжи со промовирање преку радио реклами, соопштенија за јавноста, спонзорирани фејсбук известувања, и други начини на информирање и известување.

Агенцијата, во период од 01.07.2019 до 30.09.2019 година, спроведе информативна кампања под мотото “Кој се грижи за твојата пензија?” со цел информирање на јавноста за измените на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување кој содржи една мини реформа на системот со која се направени промени во критериумите за членство во задолжителен пензиски фонд. Избраната маркетинг агенција Њу Момент во координација со работната група за односи со јавност при Агенцијата реализираше информативна кампања со следните активности:

- Кампањата започна на 01.07.2019 година и се одвиваше со поставување на информации на социјалната мрежа Facebook преку постови, како и спонзорирање на содржини;

- По финализирање на продукција на видео клиповите (со 4 инфлуенсери), истите беа поставувани и спонзорирани на интернет страните, како и споделувани од страна на инфлуенсерите кои се учесници во кампањата;

- Кампањата беше покриена и со билборди и реклама на автобус низ Центарот на Скопје и

- На веб страната на Агенцијата беше поставена веб апликацијата „Мапи“ која беше креирана со цел подобро разбирање и информирање за законските измени во пензискиот систем, како и Интерактивен квиз креиран со цел посетителите на веб страницата да се информираат и да ги добијат одговорите на најчесто поставуваните прашања поврзани со пензискиот систем.

По иницијатива на Агенцијата, пензиските друштва вршат достава на зелен плик до членовите на пензиските фондови, најдоцна до 31 март, како начин на директно информирање и едуцирање на членовите за состојбата на нивните индивидуални сметки.

Агенцијата беше иницијатор и учесник на маркетинг кампањата на трите пензиски друштва КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Триглав пензиско друштво АД Скопје кои во текот на последниот

квартал на 2019 година и првиот квартал од 2020 година продолжија со спроведување на едукативна кампања под мотото “Информирај се паметно!”, чија цел беше да се допре до младата генерација и да се зголеми нивната информираност на еден поинаков начин.

Континуирано, во текот на 2019 година беа изготвени шест броја на електронскиот информатор Е-МАПАС, кој се објавува на интернет страницата на Агенцијата и се доставува на сите заинтересирани лица по електронска пошта, каде на многу едноставен и сликовит начин на читателите им се приближуваат релевантните теми од капитално финансираното пензиско осигурување. Темите кои беа обработени во 2019 година се: Актуар во втор и трет столб, Реформски измени во вториот и третиот столб, Членови во втор столб - нови правила, Состојбите во пензиските системи во светот, Ден на пензиска свесност – 15ти септември и Супервизорски мерки.

Во континуитет од 2016 година, Агенцијата и во 2019 година го одбележа “Денот за пензиска свесност - 15 септември”, како дел од активностите на информативната кампања. По повод “Денот за пензиска свесност - 15 септември”, Агенцијата организираше информативно – забавен настан од отворен тип на плоштадот “Македонија” во Скопје. Настанот беше одржан со цел да се информира пошироката јавност за капитално финансирано пензиско осигурување како важна социјална и финансиска тема на секој граѓанин и воедно да се зголеми пензиската свесност за правата и обврските кои произлегуваат од членувањето во втор и трет столб, како и за новите законски измени кои засегаат одредени групи на членови. На настанот, активно учество, покрај Агенцијата земаа и Фондот на ПИОСМ, како и пензиските друштва, КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Триглав пензиско друштво АД Скопје. На настанот беа поделени најнови информативно – едукативни материјали подготвени од страна на Агенцијата и пензиските друштва кои се во насока на континуираните активности за финансиска едукација на населението и зголемување на свесноста за пензискиот систем и важноста на финансиската писменост на јавноста.

Агенцијата, беше учесник на првата официјална мисија која се одржа на 4-5 Април 2019 година во организација на НБРСМ, во рамки на проектот за техничка помош за финансиска едукација на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) и Министерството за финансии на Холандија, кој што се одвива во седум земји од холандската конституенца при ММФ и Светската банка.

Исто така, претставници на Агенцијата учествуваа и на петтиот работен состанок на регионалната работна група на Југоисточна Европа за финансиска едукација, кој се одржа во септември 2019 година во Скопје, во организација на Народната банка на Република Северна Македонија.

Во текот на 2019 година, Агенцијата како дел од Координативно тело за финансиска едукација кое се состои од финансиските регулаторни тела меѓу кои се Народната банка на Република Северна Македонија, Министерството за финансии, Агенција за супервизија на осигурување, Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија имаше активности насочени кон финансиска едукација и подигнување на свеста на јавноста. Вакви активности во 2019 година, во кои Агенцијата зема активно учество се следните:

- “Глобалната недела на парите 2019” каде Агенцијата заедно со пензиските друштва КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и Сава пензиско друштво а.д. Скопје спроведоа едукативни презентации во 20 средни училишта и опфатени беа околу 800 ученици во повеќе градови во земјата во текот на пет дена од 25-30.03.2019 година. За спроведување на истите се подготви и маркетинг материјал, маички за сите ученици кои ги следеа презентациите и награди за 5 ученици во секое училиште кои точно одговорија на поставените прашања на крајот од презентацијата. За сите активности во текот на Глобалната недела на парите, Агенцијата ја известуваше јавноста преку соопштенија на својата веб страна, социјалните и електронските медиуми.
- “Денови на финансиска писменост 29-31 Мај 2019 година”, чиј почеток беше одбележан на 28.05.2019 година пред платото на Министерството за финансии каде беа поставени штандови на Агенцијата и пензиските друштва и се делеа едукативни материјали и каде се спроведоа директни средби со граѓаните. Дополнително Агенцијата по овој повод спроведе свои самостојни активности како:
 - Јавен повик до сите заинтересирани граѓани да ги посетат просториите на Агенцијата и на пензиските друштва каде во текот на сите три дена од 29-31 Мај 2019 година каде имаше стручни лица кои ги информираа заинтересираните граѓани за измените на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување по однос на нивните права и статуси согласно последните измени кои се во примена од 01.01.2019 година;
 - Подготви едукативен флаер со содржина која се однесува на измените на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување кои се во примена од 01.01.2019 година, а се однесуваат на членовите и нивниот статус. Флаерот беше испечатен и поделен во тираж од 5000 броја на македонски јазик и 1000 на албански јазик;
 - Подели рекламен материјал на македонски и албански јазик брендирани за препознавање на настанот „Денови на финансиска писменост 29-31.2019 година“;
 - Спроведе заеднички настан со пензиските друштва на 29.05.2019 година во кругот на Универзитетот „Кирил и Методиј“ - Скопје каде беа поставени штандови на кои се делеа едукативни материјали и се спроведоа директни средби со студентите – идните членови на пензиските фондови, со цел подигање на свесноста на младите за потребата од познавање на пензискиот систем и капитално финансираното пензиско осигурување;
 - На 29.05.2019 во просториите на МКЦ, одржа работна средба со Асоцијацијата на човечки ресурси на која се запознаа членовите на Асоцијацијата со измените на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување. Беше поделен и едукативен флаер кој содржи значајни информации кои се однесуваат на измените на Законот во делот на членството.

- Во рамките на истиот настан Агенцијата на 25.06.2019 година организираше и одржа работен состанок со Сојузот на синдикатите на Северна Македонија на кој присуствуваа претседателите на гранковите синдикати здружени во ССМ, и претседателот на Советот на експерти на Агенцијата и претседателите на Управните одбори на трите пензиски друштва. Идејата за средбата произлезе од потребата за поголемо и подетално информирање на вработените, членовите на синдикатите и членовите во вториот пензиски столб, за висината и текот на нивната пензиска заштеда, која треба да им обезбеди посигурни пензионерски денови.

7 Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување

Агенцијата во 2019 година континуирано изготвуваше статистички анализи за капитално финансираното пензиско осигурување, односно за работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови.

За таа цел редовно се изготвуваа и објавуваа статистички извештаи и во текот на 2019 година беа објавени 12 месечни билтени, 4 квартални статистички извештаи и еден годишен статистички извештај. Овие извештаи содржат податоци за дистрибуцијата на членството во задолжителните и доброволните пензиски фондови според нивниот статус (доброволни или задолжителни членови во втор столб односно членови со доброволни индивидуални сметки или со професионални сметки во третиот столб), за старосна и полова структура на членството, за уплатени придонеси во вториот и третиот столб, наплатени надоместоци и висина на нето средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за вредноста на сметководствените единици на задолжителните на доброволните пензиски фондови и за структура на инвестициите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови.

Квартално се пресметуваше и објавуваше остварениот принос на задолжителните и доброволните пензиски фондови во номинален и реален износ. Тековно, односно еднаш месечно, се пресметуваше и пондерот за распределба на ново вработените осигуреници кои се вклучени во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, за секој одделен задолжителен пензиски фонд и истиот се доставуваше до Фондот на ПИОСМ кој ја врши распределбата на осигурениците.

Во 2019 година особено внимание беше посветено на изработката на *Извештајот за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување за 2018 година*, кој е законска обврска на Агенцијата. Извештајот содржи краток осврт на одговорностите на Агенцијата, нејзината мисија и визија, краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување, опис на структурата на капитално финансираното пензиско осигурување, детален опис, информации и податоци за финансиското работење на пензиските друштва, потоа осврт на измените и дополнувањата на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување. Најголем дел од извештајот е посветен на информации и податоци за задолжителните и доброволните пензиски фондови, односно Извештајот вклучува информации и податоци за членството, преминот меѓу фондови, придонесите, инвестирањето, средствата, сметководствената единица, надоместоците и исплатата на пензиите и пензиските надоместоци, поодделно за секој задолжителен пензиски фонд и за секој доброволен пензиски фонд. Извештајот содржи и информации во врска со маркетингот и агентите на пензиските друштва. Извештајот беше разгледан и усвоен од Советот на експерти на Агенцијата, по што беше објавен на веб страницата на Агенцијата и отпечатен и доставен до

релевантни лица и институции. Исто така, Извештајот беше преведен и отпечатен и на англиски и на албански јазик и беше комунициран со јавноста преку одржана прес-конференција за медиумите на членовите на Советот на експерти.

Покрај горенаведените активности поврзани со статистичка анализа, беа реализирани и истражувања и изготвени компаративни анализи на теми релевантни за капитално финансираното пензиско осигурување. Исто така, тековно се следеа новостите, трендовите и движењата во пензиската и други релевантни области со анализи на нивните влијанија врз капитално финансираното пензиско осигурување и можностите за развој и унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување.

8 Градење и јакнење на капацитите на Агенцијата

8.1 Учество на семинари и конференции во земјата и во странство

Во 2019 година, вработените во Агенцијата имаа можност да ја продолжат својата професионална едукација преку учество во процесот на обуки и преку посета на семинари и конференции. Во текот на 2019 година, вработените во Агенцијата учествуваа на семинари и конференции, организирани во Република Северна Македонија и во странство и тоа:

- Годишна Конференција за утврдување на улогата на укажувачите во борбата против корупција – Скопје, РС Македонија;
- Обука за континуирано професионално усовршување за сметководство - Скопје, РС Македонија;
- Состанок на работна група за приватни пензии и работната група за статистика на пензиско осигурување на ИОПС и ОЕЦД – Париз, Франција;
- Конференција - OECD/IOPS Global Forum – Тирана, Албанија;
- Хрватска актуарска конференција во 2019 – Загреб, Хрватска;
- Семинар од областа на иднината на финансиите – Виена, Австрија.

8.2 Специјализирани обуки во земјата и во странство

Во текот на 2019 година вработените во Агенцијата ги посетија следните специјализирани обуки организирани во земјата и во странство и тоа:

- Обука од областа на Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер – Скопје, РС Македонија;
- Проектен менаџмент – практична обука за подготовка на проекти – Скопје, РС Македонија ;
- Обука за подготовка и Анализа и подобрување на деловните процеси – Скопје, РС Македонија;
- Основни показатели за спроведување на ревизија – Скопје, РС Македонија;
- Обука за ангажман за уверување и финансиска анализа – Скопје, РС Македонија;
- Обука за ИТ ревизија – Скопје, РС Македонија ;
- Обука од областа на Законот за јавните набавки – Скопје, РС Македонија ;
- Обука од областа на Закон за прекршоци – Скопје, РС Македонија ;
- Обука за запознавање со основните правила и предизвици при изготвување на прописите – Скопје, РС Македонија;
- Обука за практично пополнување на Регистарот за вработени во јавен сектор – ХРМИС – Скопје, РС Македонија ;
- Обука од областа на инклузивно осигурување – Скопје, РС Македонија;
- Обука од областа на прва помош на вработени – Скопје, РС Македонија ;
- Обука од областа на безбедност и здравје при работа – Билбао, Шпанија;
- Обука за комуникација за актуари – Скопје, РС Македонија;
- Специјализирана обука за анализа на податоци – Амстердам, Холандија;
- Специјализирана обука за сметководствено планирање и контрола – Амстердам, Холандија;

- Обука и семинари од областа на сметководственото работење одржани во – Сандански, Бугарија и Врњачка Бања, Србија;

8.2 Развој на деловните процеси на Агенцијата

Во 2019 година, Агенцијата продолжи да ги развива своите деловни процеси поврзани со функционирањето на вториот и третиот столб (ажурирање и унапредување).

Паралелно со развојот и измените во постојните деловни процеси, се вршеа и соодветни дополнувања и измени на софтверските решенија/модули за соодветните деловни процеси.

8.3 Информатички капацитет на Агенцијата

Во 2019 година, Агенцијата тековно вршеше администрација на својот информатички систем, оптимизација на оперативната база на податоци, администрација и одржување на базата на податоци, на оперативните системи и на хардверскиот систем, како и одржување на апликативниот софтвер, во соработка со софтверската куќа ангажирана за негово одржување.

Исто така, тековно се администрираше и се одржуваше постојната хардверска опрема, составена од серверски машини на кои работи апликативниот софтвер, персоналните компјутери и преносните компјутери.

Главните активности во 2019 година, беа следниве:

- Воведување на две нови датотеки на порталот на Агенцијата за размена на податоци и тоа: датотека за задоцнети распределби од страна на ФПИОСМ, МаЕ302 и датотека за надоместокот кој треба да го плати ФПИОСМ кон друштвата NNR001;
- Изработка на процедура за повикување на нов веб сервис од ФПИОСМ;
- Изработка на нов приказ на сметководствената единица на веб страната на Агенцијата;
- Автоматизирање на процесот за генерирање на датотека кон НБРСМ VHV101;
- Автоматизирање на процесот за генерирање на датотека TRE411 за реализирани трансфери кон ФПИОСМ;
- Дополнување на апликацијата за агенти во делот за фактурирање (изготвување на детални фактури кон друштвата, листи со кандидати кои не се појавиле на испитот за агенти, автоматско ажурирање на податоци за агент и др.)
- Изработка на форма за автоматско отклучување на корисник и ресетирање на лозинка;
- Подобрувања и доработки на порталот на Агенцијата од аспект на функционалност на истиот;
- Одржување на системот за управување со информациска сигурност ИСО (ISO) 27001 сертификат.

9 Соработка со институции и организации од земјата и од странство

Заради обезбедување на ефикасна супервизија и регулатива на капитално финансираното пензиско осигурување, Агенцијата соработува со повеќе институции од финансискиот и пензискиот сектор во земјата и во странство. Агенцијата има склучено 17 меморандуми за соработка, според кои договорните страни разменуваат искуства стекнати во полето на капитално финансираното пензиско осигурување, работењето на пензиските фондови, механизмите на супервизија на пензиските фондови и донесените прописи и утврдените и изречените правни мерки. Техничката соработка се состои од размена на документи, билатерална помош со цел размена на искуства од заеднички интерес, како и соработка во полето на едукација, истражување, обуки и развој од заеднички интерес.

9.1 Соработка со институции од земјата

Во текот на 2019 година продолжи редовната соработка со институциите во земјата со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка преку остварување работни средби за размена на искуства, учество на семинари и конференции и редовна размена на релевантни извештаи и податоци.

Агенцијата учествува со свои претставници во работењето на Координациското тело на регулаторните институции за финансиска едукација во Република Северна Македонија во кое членуваат и воспоставуваат соработка Народната банка на Република Северна Македонија, Министерство за финансии на Република Северна Македонија, Агенција за супервизија на осигурување, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и Комисија за хартии од вредност. Целта на Координациското тело е реализација на активности кои имаат за цел да се подигне нивото на финансиска писменост на населението во Република Северна Македонија и да се промовира усвојувањето на соодветни финансиски однесувања. Преку интегрирана визија и спроведување на финансиски образовни проекти и преку комбинација на заложбите на сите засегнати страни ќе се придонесе кон благосостојба на населението и стабилност на финансискиот систем како и воспоставување на соработка на регионален и интернационален план во доменот на финансиската едукација.

Агенцијата учествува со свој претставник во работењето на работната група формирана заради воведување на Европски систем за статистика на интегрирана социјална заштита – ЕССПРОС во Република Северна Македонија. ЕССПРОС претставува методологија на собирање на податоци со цел да се обезбеди детален и кохерентен опис на социјалната заштита. Во работната група се вклучени сите релевантни институции кои се вклучени во процесот на обезбедување на бенефиции со цел покривање на одредени ризици односно потреби на населението. Работната група ги дефинираше шемите согласно со кои секоја институција ќе ги доставува релевантните податоци до Државниот завод за статистика, кој потоа ќе ги испраќа до ЕУРОСТАТ. Процесот на доставување по методологија на ЕССПРОС, податоци од Агенцијата до Државниот завод за статистика, е уреден со

меморандум за соработка. Согласно овој меморандум, во 2019 година, Агенцијата ги достави дефинираните ЕССПРОС податоци за 2018 година.

9.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации

Во текот на 2019 година продолжи редовната соработка со институциите во странство со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка, редовна размена на релевантни извештаи и податоци, како и комуникација и размена на информации по потреба, заради размена на супервизорски искуства и прашања поврзани со регулативата во релевантните земји.

Агенцијата преку свои претставници и во 2019 активно учествува во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија и Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија, како и на работните состаноци и поткомитетите за Внатрешен пазар и конкуренција и Економско-финансиски прашања и статистика. Исто така, претставник на Агенцијата учествува во изготвување на Програма за економски реформи на Република Северна Македонија која годишно се доставува до Европската Унија и почетокот на преговарачкиот процес.

Како членка на Меѓународната организација на супервизори на пензиски фондови - ИОПС, која има околу 90 земји - членки и набљудувачи од целиот свет кои ги опфаќаат сите нивоа на економски развој и кои ги соединуваат сите типови на пензиски системи на супервизија, Агенцијата редовно учествува на конференциите и ги користи материјалите и упатствата изготвени од ова тело, со цел размена на информации и искуства и следење на светските стандарди и позитивните практики во областа на супервизијата на пензиските фондови. Агенцијата ги следи и стандардите за супервизија на ИОПС со цел унапредување на квалитетот и ефективността на супервизијата на приватните пензиски фондови, со што ќе се засили нивниот развој и оперативна ефикасност и ќе се овозможи сигурен извор на пензија. Исто така, Агенцијата во 2019 година редовно комуницираше со ИОПС и доставуваше информации, статистички податоци, коментари и одговори на прашалници, потребни за работните материјали и компаративните студии на ИОПС.

Од 2016 како дел од Координациското тело на регулаторните институции за финансиска едукација во Република Северна Македонија, Агенцијата е членка на Меѓународната мрежа за финансиска едукација при Организацијата за економска соработка и развој (ИНФЕ-ОЕЦД). Мрежата е формирана 2008 година и членки се регулаторни институции, односно централни банки, министерства за финансии и агенции поврзани со супервизија на осигурувањето, инвестициите и пензиите. Мрежата претставува платформа за прибирање податоци за финансиска писменост, развивање анализи и споредбени извештаи и создавање инструменти за политики поврзани со финансиска едукација.

10 Систем за управување со квалитет и систем за управување со информациска сигурност

Агенцијата во 2012 година спроведе имплементација на барањата од меѓународниот стандард ISO 9001:2008 и истата успешно ја заокружи со сертификација од страна на сертификационно тело, DAS Certification Limited, акредитирано од United Kingdom Accreditation Service (UKAS). Следејќи ги новините во работењето со управување со квалитет, како институција во Република Северна Македонија која ги препознава значењето, неопходноста и придобивките од воведениот систем за управување со квалитет, Агенцијата во 2019 година продолжи со примена и реализација на сите нови активности кои ги налага овој стандард во секојдневното работење. Се покажа и се потврди дека добро развиен и одржуван систем за управување со квалитет има позитивен придонес за остварување на целите во работење.

Со примената на ревизијата на стандардот, Агенцијата своите оперативни процеси ги приспособи на барањата на новиот стандард ISO 9001:2015. Согласно барањата на новата верзија од стандардот се идентификувани ризици на ниво на организациони единици кои се водат во регистар на ризици. Најновите измени се дел од тековната еволуција на овие стандарди, кои помагаат во решавање на клучни прашања како што се: широка употреба на стандарди за повеќе системи за управување во рамките на институцијата, интеграција на квалитетот во водењето на институцијата, како и севкупно олеснување на примената на стандардите. Овој систем кој е потврден од МКД СЕРТИФИКАТ, ја покажува подготвеноста на Агенцијата да докаже како се работи во институција каде се применуваат принципите на зрел систем за управување со квалитет и каде се демонстрираат силната обврзаност и заложба на Советот на експерти на Агенцијата и целиот тим континуирано да го подобрува работењето согласно новата ревизија на стандардот ISO 9001:2015, а во интерес за самата институција и за сите засегнати страни.

По успешната имплементацијата на ИСО 27001:2013 и сертификација во 2015 година, во текот на 2016 и 2017 година се започна со спојување (интегрирање) на системите за управување со квалитет и управување со информациска сигурност. Во текот на 2018 година се заврши процесот на интегрирање на двата система, од страна на Претставникот за квалитет и Одговорно лице за информациска сигурност во Агенцијата. Ваквите активности и сертифицирања претставуваат континуитет и во 2019 година во успешната реализација на системот за менаџмент на квалитет по стандардот ISO 9001:2015 и успешно управување со безбедност на информации согласно стандардот ISO 27001:2013.

Претседател на Советот на експерти

Максуд Али

